పరమ కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

అల్ అంబియా సూరా పరిచయం

ఈ సూరా మక్కాలో అవతరించింది. ఇందులో 112 వాక్యాలు ఉన్నాయి. మక్కాకు చెందిన తిరస్కారులు, బహుదైవారాధకులు ఖుర్ఆన్‌ను పరిహసించే కాలంలో ఈ సూరా అవతరించింది. అవిశ్వాసుల ఆక్షేపణలకు, ఎగతాళికి ఇందులో సమాధానం ఇవ్వబడింది.

21. సూర అంబియా

ఆయత్‌లు : 112 **అవతరణ : మక్కాలో**

పరమ కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

(1) మానవుల లెక్కల సమయం సమీపించింది. అయినా వారు నిశ్చింతకు గురై విముఖత చూపుతున్నారు. (2) వారి ప్రభువు తరఫు నుండి వారివద్దకు ఏ ఉపదేశం వచ్చినా, దాన్ని వారు అశ్రద్ధగా వింటారు. ఆటలాడుతూ ఉంటారు.

(3) వారి మనస్సులు వ్యర్థ ఆలోచనల్లో మునిగి ఉన్నాయి. దుర్మార్గులు రహస్యంగా కుట్రలు పన్నుతున్నారు. "ఈ వ్యక్తి మీలాంటి ఒక మానవుడే కదా! మీరు చూస్తూ చూస్తూనే మాయాజాలంలో చిక్కుకుపోతారా?" (4) ప్రవక్త ఇలా అన్నారు, "నా ప్రభువు ఆకాశంలోనూ, భూమిపైననూ పలుకబడే ప్రతి మాటను తెలుసుకుంటాడు. ఆయన సర్వం వినేవాడూ, సర్వమూ తెలిసినవాడూను." (5) అయితే వారు ఇలా అన్నారు, "కాదు, ఇవి ఆధారం లేని కలలు. ఇవి ఇతని కల్పనలు, ఇతడు ఒక కవి. పూర్వకాలపు ప్రవక్తలు పంపబడినట్లు, ఇతన్ని కూడా ఏదైనా ఒక సూచన తీసుకురమ్మనండి." (6) వాస్తవం ఏమిటంటే వారికంటే ముందు ఏ జనవాసం కూడా విశ్వసించలేదు. ఆ కారణంగా మేము దాన్ని నాశనం చేశాము. వీరు మాత్రం విశ్వసిస్తారా? (7) ఓ ప్రవక్తా! నీకు పూర్వం కూడా మేము పురుషులనే ప్రవక్తలుగా పంపాము. వారికి మేము దైవవాణిని అందజేశాము. ఇది మీకు తెలియకుంటే గ్రంథ ప్రజలను అడిగి తెలుసుకోండి.

آیَاتُهَا 112 — 21 سُوْرَةُ الْاَنْبِیَاءِ مَکِّیَّةٌ — رُکُوْعَاتُهَا 7

بِسۡمِ اللّٰهِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

اِقۡتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمۡ وَهُمۡ فِیۡ غَفۡلَةٍ
مُّعۡرِضُوۡنَ ﴿1﴾
مَا یَاۡتِیۡهِمۡ مِّنۡ ذِکۡرٍ مِّنۡ رَّبِّهِمۡ مُّحۡدَثٍ اِلَّا
اسۡتَمَعُوۡهُ وَهُمۡ یَلۡعَبُوۡنَ ﴿2﴾
لَاهِیَةً قُلُوۡبُهُمۡ وَاَسَرُّوا النَّجۡوَی الَّذِیۡنَ
ظَلَمُوۡا هَلۡ هٰذَاۤ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُکُمۡ اَفَتَاۡتُوۡنَ
السِّحۡرَ وَاَنۡتُمۡ تُبۡصِرُوۡنَ ﴿3﴾
قٰلَ رَبِّیۡ یَعۡلَمُ الۡقَوۡلَ فِی السَّمَآءِ
وَالۡاَرۡضِ وَهُوَ السَّمِیۡعُ الۡعَلِیۡمُ ﴿4﴾
بَلۡ قَالُوۡۤا اَضۡغَاثُ اَحۡلَامٍۭ بَلِ افۡتَرٰىهُ بَلۡ
هُوَ شَاعِرٌ فَلۡیَاۡتِنَا بِاٰیَةٍ کَمَاۤ اُرۡسِلَ
الۡاَوَّلُوۡنَ ﴿5﴾
مَاۤ اٰمَنَتۡ قَبۡلَهُمۡ مِّنۡ قَرۡیَةٍ اَهۡلَکۡنٰهَا اَفَهُمۡ
یُؤۡمِنُوۡنَ ﴿6﴾
وَمَاۤ اَرۡسَلۡنَا قَبۡلَکَ اِلَّا رِجَالًا نُّوۡحِیۡۤ اِلَیۡهِمۡ
فَسۡـَٔلُوۡۤا اَهۡلَ الذِّکۡرِ اِنۡ کُنۡتُمۡ لَا تَعۡلَمُوۡنَ ﴿7﴾

(8) వారికి మేము అన్నం తినని శరీరాలనూ ఇవ్వలేదు. వారు అమరులుగానూ ఉండిపోలేదు. (9) చివరకు వారికి మేము చేసిన వాగ్దానాలను నెరవేర్చాము. వారినీ, ఇంకా మేము కోరినవారినీ రక్షించాము. అతిక్రమించిన వారిని నాశనం చేశాము. (10) మేము మీ వద్దకు ఒక గ్రంథాన్ని అవతరింపజేశాము. అందులో మీ గురించే ఉంది. అయినప్పటికీ మీరు బుద్ధిని ఉపయోగించరెందుకు? (11) దుర్మార్గుల పట్టణాలను ఎన్నింటినో మేము నుజ్జు నుజ్జు చేసివేశాము. దాని తరువాత మరో జాతిని ఆవిర్భవింపజేశాము. (12) వారు మా శిక్షను గ్రహించి అక్కడి నుండి పారిపోసాగారు. (13) అప్పుడు వారితో ఇలా పలకటం జరిగింది. "పారిపోకండి, మీరు అనుభవిస్తున్న సుఖాల వైపునకు, ఇళ్ళల్లో ఉన్న విలాస వస్తువుల వైపునకు మరలిపోండి. తప్పకుండా మిమ్మల్ని ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. (14) అప్పుడు వారు ఇలా అన్నారు: "అయ్యో! మా దౌర్భాగ్యం, నిస్సందేహంగా మేము అపరాధులమే." (15) మేము వారిని నూర్పిడి చేసిన పంటవలె చేసేవరకు చల్లారిపోయిన అగ్ని కుప్పలా చేసివేసేవరకూ వారు ఇలాగే అరుస్తూ ఉండి పోయారు. (16) మేము ఈ ఆకాశాన్నీ, భూమినీ వాటి మధ్య ఉన్న సమస్తాన్ని ఏదో ఆటగా సృష్టించలేదు. (17) ఒకవేళ మేము ఏదైనా ఆట వస్తువును చేయదలిస్తే, అసలు మేము చేయవలసింది కేవలం ఇంతే అయితే, మా వద్ద ఉన్న దానినే చేసుకునేవారము. (18) అయితే మేము అసత్యాన్ని సత్యంతో దెబ్బతీస్తాము. అది దాని తలను పగలగొడుతుంది. చూస్తూ ఉండగానే అది సమసిపోతుంది. మీరు కల్పిస్తున్న విషయాల కారణంగా మీరే నాశనం అవుతారు.

(19) భూమ్యాకాశాలలో ఉన్నవన్నీ అల్లాహ్‌కే చెందినవి. ఆయన వద్ద ఉన్న వారు ఆయన ఆరాధన పట్ల గర్వం వహించరు. విరక్తి కూడా చెందరు.

وَمَا جَعَلْنٰهُمْ جَسَدًا لَّا يَأْكُلُوْنَ الطَّعَامَ وَمَا
كَانُوْا خٰلِدِيْنَ ﴿8﴾
ثُمَّ صَدَقْنٰهُمُ الْوَعْدَ فَاَنْجَيْنٰهُمْ وَمَنْ نَّشَآءُ
وَاَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِيْنَ ﴿9﴾
لَقَدْ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ كِتٰبًا فِيْهِ ذِكْرُكُمْ ؕ اَفَلَا
تَعْقِلُوْنَ ﴿10﴾ ع 1 10 1
وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَّاَنْشَاْنَا
بَعْدَهَا قَوْمًا اٰخَرِيْنَ ﴿11﴾
فَلَمَّآ اَحَسُّوْا بَاْسَنَآ اِذَا هُمْ مِّنْهَا يَرْكُضُوْنَ ؕ ﴿12﴾
لَا تَرْكُضُوْا وَارْجِعُوْٓا اِلٰى مَآ اُتْرِفْتُمْ فِيْهِ
وَمَسٰكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْـَٔلُوْنَ ﴿13﴾
قَالُوْا يٰوَيْلَنَآ اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿14﴾
فَمَا زَالَتْ تِّلْكَ دَعْوٰىهُمْ حَتّٰى جَعَلْنٰهُمْ
حَصِيْدًا خٰمِدِيْنَ ﴿15﴾
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَآءَ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لٰعِبِيْنَ ﴿16﴾
لَوْ اَرَدْنَآ اَنْ نَّتَّخِذَ لَهْوًا لَّاتَّخَذْنٰهُ مِنْ لَّدُنَّآ ۖ اِنْ
كُنَّا فٰعِلِيْنَ ﴿17﴾
بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهٗ فَاِذَا
هُوَ زَاهِقٌ ؕ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُوْنَ ﴿18﴾
وَلَهٗ مَنْ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَنْ عِنْدَهٗ لَا
يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِهٖ وَلَا يَسْتَحْسِرُوْنَ ﴿19﴾

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿20﴾
أَمِ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِّنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنشِرُونَ ﴿21﴾
لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحَانَ
اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿22﴾
لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿23﴾
أَمِ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ آلِهَةً ۖ قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ ۖ هَٰذَا ذِكْرُ مَن مَّعِيَ وَذِكْرُ مَن
قَبْلِي ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۙ الْحَقَّ فَهُم
مُّعْرِضُونَ ﴿24﴾

(20) రాత్రీ పగలు ఆయన స్తోత్రం చేస్తూనే ఉంటారు. అలసట చెందరు. (21) వారు ప్రపంచంలో కల్పించుకున్న ఆరాధ్యులు వారిని లేపి నిలబెట్టగలరా? (22) ఒకవేళ ఆకాశంలో, భూమిలో ఒక్క అల్లాహ్ తప్ప ఇతర ఆరాధ్యులు కూడా ఉంటే రెండింటి వ్యవస్థ ఛిన్నాభిన్నమై ఉండేది. కనుక మహా సింహాసనానికి ప్రభువైన అల్లాహ్ వారు కల్పించే విషయాలకు అతీతుడు, పరిశుద్ధుడు. (23) ఆయన తాను చేసిన దానికి సమాధానం చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. కాని ఇతరులందరూ సమాధానం చెప్పి తీరాలి. (24) ఆయన్ని కాదని వారు ఇతర ఆరాధ్యులను కల్పించుకున్నారా? ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను : “మీ సాక్ష్యాన్ని తీసుకురండి. ఇందులో నాతో ఉన్నవారి ప్రస్తావన కూడా ఉంది. నాకంటే ముందు వారి ప్రస్తావన కూడా ఉంది. అయితే వారిలో చాలా మందికి యదార్థమేమిటో తెలియదు. అందువల్లే వారు విముఖత చూపుతున్నారు.

21. అల్ అంబియా

1 – 24 వాక్యాల వివరణ

సహ్ల్ బిన్ సఅద్ (ర) ఇలా ఉల్లేఖిస్తున్నారు. ప్రవక్త (స) “నేను ఎలా పంపబడ్డానంటే నేనూ, తీర్పుదినం ఇలా ఉన్నాము అని పలికి, ప్రవక్త (స) తన చూపుడు వ్రేలును, మధ్య వేలును ఎత్తిచూపారు.” (సహీహ్ బుఖారీ – హ.నెం. 4889) (తైసీరుల్ ఖుర్‌ఆన్)

1వ వాక్యం : ఈ వాక్యంలో సామాన్య మానవుల లేదా మక్కా అవిశ్వాసుల పరిస్థితిని ప్రస్తావించటం జరిగింది. వారు రోజురోజుకూ తీర్పుదినానికి దగ్గర అవుతూ ఉన్నారు. ఈ విధంగా వారు తీర్పు మైదానంలో అల్లాహ్ ముందు తమ కర్మల విచారణకు సమీపిస్తూ ఉన్నారు. అందుకని వారు ప్రవక్త (స)ను విశ్వసించి ఆ రోజు సాఫల్యం పొందటానికి ప్రయత్నించి ఉండవలసింది. కాని పరిస్థితి దానికి భిన్నంగా ఉంది. తీర్పు మైదానంలోని విచారణ పట్ల ఏమరుపాటుకు గురియై ఉన్నారు. తీర్పుదినం గురించి ఎటువంటి విచారమూ లేకుండా తాత్కాలిక ఇహలోక సుఖాల్ని జీవిత ఆశయాలుగా భావిస్తున్నారు.

ఖుర్‌ఆన్ వాక్యాలు, సూరాలు నిరంతరం అవతరిస్తూ ఉండేవి. ఈ నిరంతర హెచ్చరికలు, బోధనలు విని, గ్రహించి మక్కా అవిశ్వాసుల మనసులు ఇస్లామ్ స్వీకరించి ఉండవలసింది. కాని వారు అహంకారం వల్ల ఎల్లప్పుడూ ఖుర్‌ఆన్ పట్ల హాస్యంగా ప్రవర్తించేవారు. తమ ఆటపాటల, సుఖభోగాల జీవితంలో నిమగ్నమయి ఉండేవారు. ఈ కారణంగా వారి హృదయాలు ఖుర్‌ఆన్ వాక్యాలను గురించి ఆలోచించకుండా, గ్రహించకుండా విముఖత చూపాయి.

3 – 4వ వాక్యాలు : మక్కా అవిశ్వాసులు దైవదూతలే. అల్లాహ్ ప్రవక్తలు కాగలరని తలపోసేవారు. ఒకవేళ

మానవుల్లోని ఎవరైనా "నేను దైవప్రవక్తను" అని అంటే తన తరఫు నుండి సత్య సూచకంగా, నిదర్శనంగా ఏదైనా మహిమ చూపిస్తాడు. అటువంటి వాడు మాంత్రికుడు అవుతాడు అని భావించేవారు. అందువల్లే వారు ప్రజలకు ఇస్లాం నుండి దూరంగా ఉంచటానికి కుట్రలు పన్నారు. అంతేకాక ప్రజలతో, "ముహమ్మద్ (స) కూడా మీ వంటి మానవుడే. అయితే అతని మాటల్లో మాయ ఉంది. మరి ఎందుకు మీరు అతన్ని అనుసరిస్తున్నారు?" అని అనేవారు.

వ్యాఖ్యాత అబుస్సవూద్ (రహ్మ.లై) ఇలా పేర్కొన్నారు. "దైవచట్టాల అనుసరణ కొరకు, మానవుల మార్గదర్శకత్వం కొరకు మానవుణ్ని మాత్రమే ప్రవక్తగా పంపడం సరియైనది అనే సంగతిని అవిశ్వాసులు మరచిపోయారు." (తైసీరుర్రహ్మాన్)

5వ వాక్యం : మక్కా అవిశ్వాసులు ఖుర్ఆన్ దైవగ్రంథం కాదని ప్రజలను నమ్మించటానికి చాలా ప్రయత్నించారు. ఒకవేళ ప్రవక్త అయితే ఏదైనా నిదర్శనం తెచ్చి చూపెట్టాలి అని కోరేవారు. వారు తమ అహంకారం, ధిక్కారం, తిరస్కారం మూలంగా ఈ విధంగా ప్రవర్తించేవారు. ఎందుకంటే ఖుర్ఆన్ వాక్యాలు, ప్రవక్త (స) ద్వారా ప్రదర్శించబడుతున్న మహిమలు వారు విశ్వసించడానికి సరిపోతాయి. పూర్వ ప్రవక్తల మహిమలు చూసి విశ్వసించినట్లు వీరూ విశ్వసిస్తారనే విషయం ఒకవేళ అల్లాహ్ జ్ఞానపరిధిలో ఉంటే అల్లాహ్ అటువంటి నిదర్శనాలను పంపించి ఉంటాడు. కాని వారి వాదన తీరు కేవలం సత్యతిరస్కారాన్నే సూచిస్తుంది. అందువల్లే అల్లాహ్ వారికి సమాధానమిస్తూ వీరికంటే ముందు గతించిన అవిశ్వాస జాతులు కూడా వీరిలా నిదర్శనాలను, మహిమలను కోరారని, అయితే వాటిని ప్రదర్శించిన తరువాత కూడా వారు విశ్వసించలేదని, అప్పుడు మేము వారికి ఎటువంటి గడువు ఇవ్వకుండా నాశనం చేశామని, ఈ మక్కా అవిశ్వాసులు కూడా వారిలాగే ప్రవర్తిస్తారని తెలియజేశాడు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

8. పై అంశాన్ని సమర్థిస్తూ అల్లాహ్ పూర్వం వచ్చిన ప్రవక్తలు రక్తమాంసాలు గల మానవులేనని, అన్నపానీయాలు భుజించే మానవులేనని విశదపరిచాడు. అదేవిధంగా సూరె ఫుర్ఖాన్‌లోని 20వ వాక్యంలో ఇలా ఉపదేశించాడు. "మేము నీ కంటే ముందు పంపిన ప్రవక్తలందరూ తినే, త్రాగే మానవులే." వారు ప్రపంచంలో ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు జీవించి చనిపోయేవారు. అదేవిధంగా అల్లాహ్ ఈసూరాలోని 34వ వాక్యంలో ఇలా పేర్కొన్నాడు : "మేము నీకంటే ముందు ఎవరికీ శాశ్వత జీవితాన్ని ప్రసాదించలేదు." మహిమలను కోరిన జాతుల వద్దకు పంపబడిన ప్రవక్తలకు అల్లాహ్ ఒకవేళ మహిమలు ఇస్తే, వారు మహిమలు చూసి కూడా విశ్వసించకపోతే వారిని నాశనం చేయడం జరుగుతుందని సెలవిచ్చాడు. అయితే అలాగే జరిగింది. నిదర్శనాలు చూపినా వారు విశ్వసించలేదు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

ఆ తరువాత ఈ ఖుర్ఆన్ గొప్ప గ్రంథం అని, ఈ గ్రంథం మీలోని ఒక వ్యక్తిపై అవతరింపజేయటం జరిగిందని, ఇది మీ కొరకు గౌరవ సూచకం అని, ఇంకా ఇందులో మంచి బోధనలు ఉన్నాయని, వీటిని అనుసరిస్తే ఉభయ లోకాల్లోనూ సాఫల్యం పొందుతారని సెలవియ్యబడింది.

9. ఇది యమన్‌లోని ఒక పట్టణం. ఈ ప్రాంతంలో అల్లాహ్ ఒక ప్రవక్తను పంపాడు. ఈ జాతి తీవ్రహింసలకు గురయింది. అప్పుడు వారు పశ్చాత్తాపం చెందారు. కాని వారి పశ్చాత్తాపం ఏమాత్రం ఫలితం ఇవ్వలేదు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

10. అల్లాహ్ అవిశ్వాసులను, బహుదైవారాధకులను వారి అకృత్యాల ఫలితంగా నాశనం చేస్తాడు. సృష్టిలోని ఏ వస్తువునూ అల్లాహ్ అనవసరంగా సృష్టించలేదు. వాటిని సృష్టించటంలో ఒక ఉద్దేశం ఉంది. దాసులు ఆయన అనుగ్రహాలను పొంది కృతజ్ఞత చూపాలి. ఆయన్నే ప్రార్థించాలి. అల్లాహ్‌కు కృతఘ్నత చూపే, ధిక్కరించే జాతిని అల్లాహ్ శిక్షకు గురిచేస్తాడు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

11 - 15 : ఈ ప్రాంతం వారు అల్లాహ్ వాక్యాలను తిరస్కరించారు. అవిశ్వాసాన్ని అవలంబించారు.

అప్పుడు అల్లాహ్ వీరిలో చాలామందిని బఖ్తునసర్ ద్వారా సంహరించాడు. వీరి స్థానంలో మరో జాతిని తెచ్చాడు. వీరు ధార్మికంగా, నైతికంగా వారికంటే ఉన్నతులు. వారిని దైవశిక్ష సమీపించినపుడు వారు అక్కడి నుండి పారిపోసాగారు. అప్పుడు దైవదూతలు అపహాస్యంగా వారితో పారిపోకండి, సుఖభోగాలలో ఉండండి. మీరు చాలా గొప్పవారు. మీ సలహాలు కోరి ప్రజలు మీ వద్దకు వచ్చారని అన్నారు. దైవశిక్షను సైన్యం రూపంలో చూసి వారు పశ్చాత్తాపం చెంది చేతులు నులుపుకున్నారు. అరుస్తూ కేకలు వేస్తూ చివరికి వారు సంహరించబడ్డారు.

17వ వాక్యం : మేము వేళాకోళానికి కూడా ఇతరులను భార్యలుగా, కుమారులుగా చేసుకోలేదు. అవిశ్వాసులు అల్లాహ్ జిన్నులను వివాహం చేసుకున్నాడని, వారికి కుమార్తెలు, దైవదూతలు పుట్టారని, ఇంకా యూదులు అల్లాహ్ మర్యమ్‌ను తన భార్యగా చేసుకున్నాడని వారికి ఈసా (అ) జన్మించారని భావిస్తున్నారు. అలా చేయాలనే ఉంటే మా ఆరాధనలో నిమగ్నమయి ఉన్న దేవకన్యలను, దైవదూతలను మా సంతానంగా చేసుకుంటాము. ఇలా మేము చేయలేదు. ఇది మాకు ఎంతమాత్రం తగదు. మేము సర్వసృష్టికి ప్రభువులము. అందరూ మా దాసులు. మీలో ఎవరైనా తమ బానిసలను భార్యలుగా, కుమారులుగా చేసుకున్నారా? మీరు అలా చేయనప్పుడు మేమెలా చేస్తామని భావించారు? (తైసీరుర్రహ్మాన్)

18వ వాక్యం : ఖుర్‌ఆన్‌లోని సాక్ష్యాధారాల ద్వారా మూఢ విశ్వాసాలను ఖండించడం జరిగింది. ఖుర్‌ఆన్ అవతరించబడిన తరువాత కూడా మీరు విగ్రహారాధన మానుకోకపోతే మీ వినాశనానికి వేచి ఉండండి అని హెచ్చరించబడింది. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

19, 20 వాక్యాలు : ఇందులో పై అంశాన్ని సమర్థించబడింది. అల్లాహ్ భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న సృష్టితాలన్నింటికీ ప్రభువు. ఆయన నిరపేక్షాపరుడు. ఆయనకు భార్యగాని, సంతానం గానీ లేరు. దైవదూతలు ఆయన ఆరాధనలో నిమగ్నమయి ఉన్నారు. వారు ఎప్పుడూ అలసట చెందరు.

21వ వాక్యం : విగ్రహారాధకులు పూజిస్తున్న విగ్రహాలు వారి మృతులను బ్రతికిస్తాయా? అని ప్రశ్నించటం జరిగింది. బ్రతికించలేరని సమాధానం లభించింది. అవిశ్వాసులు దాన్ని ఒప్పుకున్నారు. అందువల్ల ఆ విగ్రహాలు ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ఆరాధనకు అర్హులు కావు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

22వ వాక్యం : ఆరాధ్యుడు ఒక్కడే అని, అనేక దేవుళ్ళు లేరని బుద్ధి కూడా సాక్ష్యం ఇస్తుంది. అలా జరిగితే విశ్వవ్యవస్థ అంతా ఛిన్నాభిన్నమై ఉండేది. ప్రతి దేవుడు తన ఇష్టం వచ్చినట్లు చేస్తాడు. (మూమినూన్ : 91) అల్లాహ్ తప్ప ఇతర ఆరాధ్యులెవ్వరూ లేరని తేలింది. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

23వ వాక్యం : అల్లాహ్ విశ్వవ్యవస్థ తన అధీనంలో ఉందని, తనను అడ్డుకునే వారెవరూ లేరని ప్రకటించాడు. మానవులు మరియు జిన్నులను విచారించడం జరుగుతుంది. అందరూ ఆయనకు దాసులే. ఆయనే అందరికీ ప్రభువు, పోషకుడు, ఆరాధ్యుడు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

24వ వాక్యం : రెండవసారి అవిశ్వాసుల విగ్రహారాధనను ఖండించడం జరిగింది. మీరు చేస్తున్న ఈ విగ్రహారాధనకు ఏదైనా సాక్ష్యం ఉంటే వారిని తెమ్మని చెప్పమని ప్రవక్త (స)ను, అల్లాహ్ ఆదేశించాడు. ఖుర్‌ఆన్‌లోనూ, తౌరాతులోనూ, ఇంజీలులోనూ, అల్లాహ్‌కు సాటి ఉన్నట్లు ఎక్కడా లేదు. ఏ ఆధారం లేకుండా ఇంత పెద్ద పాపాన్ని తమ నోటితో ఎందుకు పలుకుతున్నారు? వాస్తవం ఏమిటంటే ఖుర్‌ఆన్ గొప్పతనాన్ని మీరు గ్రహించలేరు. అందువల్లే అల్లాహ్ దైవత్వంలో ఉన్న సాక్ష్యాధారాలను ధిక్కరిస్తున్నారు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

(25) మేము నీకు పూర్వం ఏ ప్రవక్తను పంపినా, అతనికి వహీ ద్వారా "నేను తప్ప మరో ఆరాధ్యుడు లేడు. కనుక మీరు నాకే దాస్యం చేయండి" అనే విషయాన్నే తెలియజేశాము. (26) వారు, "కరుణామయుడు సంతానం కలిగి ఉన్నాడు" అని అంటారు. అల్లాహ్ ఎంతో పరిశుద్ధుడు. అయితే వారు (దైవదూతలు) గౌరవనీయులైన దాసులు.

(27) వారు ఆయన ఆదేశాల్ని అధిగమించరు. వారు కేవలం ఆయన ఆదేశాన్నే పాలిస్తారు.

(28) ఆయనకు వారి ముందు ఉన్నదీ తెలుసు, వారి వెనుక ఉన్నదీ తెలుసు. అల్లాహ్ ఇష్టపడిన వాడి గురించి తప్ప ఎవరి గురించీ సిఫారసు చేయరు. వారు ఆయన రౌద్రానికి భీతిల్లుతూ ఉంటారు. (29) వారిలో ఎవరైనా "నేను కూడా అల్లాహ్‌కు సాటిగా ఒక ఆరాధ్యుడ్ని" అని అంటే అతనికి మేము నరకశిక్షను విధిస్తాము. దుర్మార్గులకు మేము ఇదేవిధంగా ప్రతిఫలం ఇస్తాము.

(30) తిరస్కరించినవారు వీటిని గురించి ఆలోచించరా? ఆకాశాలూ, భూమీ పరస్పరం కలసి ఉండేవనీ, తరువాత మేము వాటిని వేరు చేశామనీ, ప్రాణం ఉన్న ప్రతిదానినీ నీళ్ళతో సృష్టించామనీ? మరి వారు విశ్వసించరా? (31) మేము భూమిపై పర్వతాలను పటిష్ఠంగా నిలబెట్టాము. అది వాటితో దొర్లిపోకుండా ఉండాలని, మేము దానిపై విశాలమైన మార్గాలను నిర్మించాము. ప్రజలు తమ మార్గాలను తెలుసుకుంటారని.

(32) మేము ఆకాశాన్ని ఒక సురక్షితమైన కప్పుగా చేశాము. అయినా వారు దాని సూచనలను పట్టించుకోరు.

(33) రాత్రీపగలునూ, సూర్యచంద్రాదులనూ సృష్టించినవాడు అల్లాహ్‌యే. ఇవన్నీ తమ తమ కక్ష్యల్లో భ్రమిస్తూ ఉన్నాయి.

وَمَآ اَرۡسَلۡنَا مِنۡ قَبۡلِكَ مِنۡ رَّسُوۡلٍ اِلَّا نُوۡحِىۡۤ
اِلَيۡهِ اَنَّهٗ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّاۤ اَنَا فَاعۡبُدُوۡنِ ﴿25﴾
وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحۡمٰنُ وَلَدًا سُبۡحٰنَهٗ ؕ بَلۡ عِبَادٌ
مُّكۡرَمُوۡنَ ۙ﴿26﴾
لَا يَسۡبِقُوۡنَهٗ بِالۡقَوۡلِ وَهُمۡ بِاَمۡرِهٖ يَعۡمَلُوۡنَ ﴿27﴾
يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ اَيۡدِيۡهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡ وَلَا
يَشۡفَعُوۡنَ ۙ اِلَّا لِمَنِ ارۡتَضٰى وَهُمۡ مِّنۡ خَشۡيَتِهٖ
مُشۡفِقُوۡنَ ﴿28﴾
وَمَنۡ يَّقُلۡ مِنۡهُمۡ اِنِّىۡۤ اِلٰهٌ مِّنۡ دُوۡنِهٖ فَذٰلِكَ
نَجۡزِيۡهِ جَهَنَّمَ ؕ كَذٰلِكَ نَجۡزِى الظّٰلِمِيۡنَ ﴿29﴾ ع 2 19 2
اَوَلَمۡ يَرَ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡۤا اَنَّ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضَ
كَانَتَا رَتۡقًا فَفَتَقۡنٰهُمَا ؕ وَجَعَلۡنَا مِنَ الۡمَآءِ كُلَّ
شَىۡءٍ حَىٍّ ؕ اَفَلَا يُؤۡمِنُوۡنَ ﴿30﴾
وَجَعَلۡنَا فِى الۡاَرۡضِ رَوَاسِىَ اَنۡ تَمِيۡدَ بِهِمۡ
وَجَعَلۡنَا فِيۡهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمۡ
يَهۡتَدُوۡنَ ﴿31﴾
وَجَعَلۡنَا السَّمَآءَ سَقۡفًا مَّحۡفُوۡظًا ۖۚ وَّهُمۡ عَنۡ
اٰيٰتِهَا مُعۡرِضُوۡنَ ﴿32﴾
وَهُوَ الَّذِىۡ خَلَقَ الَّيۡلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمۡسَ
وَالۡقَمَرَ ؕ كُلٌّ فِىۡ فَلَكٍ يَّسۡبَحُوۡنَ ﴿33﴾

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ ۭ اَفَا۟ئِنْ
مِّتَّ فَهُمُ الْخٰلِدُوْنَ ﴿34﴾
كُلُّ نَفْسٍ ذَاۗىِٕقَةُ الْمَوْتِ ۭ وَنَبْلُوْكُمْ بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ۭ وَاِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ﴿35﴾
وَاِذَا رَاٰكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِنْ يَّتَّخِذُوْنَكَ اِلَّا
هُزُوًا ۭ اَھٰذَا الَّذِيْ يَذْكُرُ اٰلِهَتَكُمْ ۚ وَهُمْ
بِذِكْرِ الرَّحْمٰنِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿36﴾
خُلِقَ الْاِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ ۭ سَاُورِيْكُمْ اٰيٰتِيْ فَلَا
تَسْتَعْجِلُوْنِ ﴿37﴾
وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ﴿38﴾
لَوْ يَعْلَمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا حِيْنَ لَا يَكُفُّوْنَ عَنْ
وُّجُوْهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُوْرِهِمْ وَلَا هُمْ
يُنْصَرُوْنَ ﴿39﴾
بَلْ تَاْتِيْهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ
رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُوْنَ ﴿40﴾
وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِيْنَ
سَخِرُوْا مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۧ ﴿41﴾ ع 3 12 3
قُلْ مَنْ يَّكْلَؤُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمٰنِ ۭ
بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿42﴾
اَمْ لَهُمْ اٰلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِّنْ دُوْنِنَا ۭ لَا
يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَ اَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِّنَّا
يُصْحَبُوْنَ ﴿43﴾

(34) ఓ ప్రవక్తా! మేము నీకు పూర్వం ఏ మానవునికీ శాశ్వత జీవితాన్ని ప్రసాదించలేదు. నీవు ఒకవేళ మరణిస్తే, వారు మాత్రం శాశ్వతంగా ఉండిపోతారా? (35) ప్రతి ప్రాణీ మరణాన్ని తప్పక చవిచూస్తుంది. మేము మీ అందరినీ మంచీ చెడులకు గురిచేసి పరీక్షిస్తున్నాము. చివరకు మీరు మా వైపునకే మరలి రావలసి ఉంది. (36) ఈ సత్యతిరస్కారులు నిన్ను చూసినపుడు, “మీ ఆరాధ్యుల గురించి ప్రస్తావిస్తూ ఉండే వ్యక్తి ఇతనేనా?” అని ఎగతాళి చేస్తూ ఉంటారు. అయితే వారు మాత్రం కరుణామయుని ప్రస్తావనను తిరస్కరిస్తూ ఉన్నారు. (37) మానవుడు మహా తొందరపాటుగల ప్రాణి. ఇప్పుడే నేను నా సూచనలను మీకు చూపిస్తాను. నన్ను తొందర పెట్టకండి. (38) వారిలా అంటున్నారు, “నీవు సత్యవంతుడవే అయితే ఈ హెచ్చరిక ఎప్పుడు సంభవిస్తుంది.” (39) అయ్యో! ఈ అవిశ్వాసులకు ఆ సమయం గురించి కొంతైనా తెలిసి ఉంటే ఎంత బాగుండు! అప్పుడు వారు అగ్ని నుండి తమ ముఖాలను గానీ, తమ వీపులనుగానీ కాపాడు కోలేరు. ఇంకా వారికి ఎటువంటి సహాయమూ అందదు. (40) అది అకస్మాత్తుగా వచ్చిపడుతుంది. అది వారిని హఠాత్తుగా ఎలా చుట్టుముట్టుతుందంటే, వారు దాన్ని వారించనూ లేరు. వారికి వ్యవధి కూడా ఇవ్వబడదు.

(41) నీకంటే ముందు కూడా ప్రవక్తలు ఎగతాళి చేయబడ్డారు. అయితే ఎగతాళి చేసినవారు, తాము ఎగతాళి చేసిన దానికే గురయ్యారు. (42) “ఓ ప్రవక్తా! రాత్రీ పగలూ మిమ్మల్ని కరుణామయుని నుండి కాపాడగలవాడెవ్వడు?” అని వారిని అడుగు. వాస్తవమేమిటంటే వారు తమ ప్రభువు హితబోధకే విముఖత చూపుతున్నారు. (43) మాకు వ్యతిరేకంగా వారికి సహాయం చేసే దేవుళ్ళు ఎవరైనా ఉన్నారా? వారు తమకు తామే సహాయం చేసుకోనూ లేరు. ఇంకా వారికి మా సహాయసహకారాలూ లేవు.

بَلْ مَتَّعْنَا هٰٓؤُلَآءِ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى طَالَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ ؕ اَفَلَا يَرَوْنَ اَنَّا نَاْتِى الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ
اَطْرَافِهَا ؕ اَفَهُمُ الْغٰلِبُوْنَ ﴿44﴾
قُلْ اِنَّمَآ اُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْىِ ۖ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ
الدُّعَآءَ اِذَا مَا يُنْذَرُوْنَ ﴿45﴾
وَلَئِنْ مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُوْلُنَّ
يٰوَيْلَنَآ اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ﴿46﴾
وَنَضَعُ الْمَوَازِيْنَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ فَلَا
تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا ؕ وَاِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
خَرْدَلٍ اَتَيْنَا بِهَا ؕ وَكَفٰى بِنَا حٰسِبِيْنَ ﴿47﴾
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ الْفُرْقَانَ وَضِيَآءً
وَّذِكْرًا لِّلْمُتَّقِيْنَ ﴿48﴾
الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ
مُشْفِقُوْنَ ﴿49﴾
وَهٰذَا ذِكْرٌ مُّبٰرَكٌ اَنْزَلْنٰهُ ؕ اَفَاَنْتُمْ لَهٗ مُنْكِرُوْنَ
﴿50﴾ ع 4 9 4
وَلَقَدْ اٰتَيْنَآ اِبْرٰهِيْمَ رُشْدَهٗ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهٖ
عٰلِمِيْنَ ﴿51﴾

(44) వాస్తవం ఏమిటంటే, వారికీ, వారి పెద్దలకూ మేము ప్రాపంచిక అనుగ్రహాలను ప్రసాదిస్తూ వచ్చాము. ఈ విధంగా వారి జీవితం గడిచింది. మరి మేము భూమిని విభిన్న వైపుల నుండి తగ్గిస్తూ వస్తున్న విషయం వారు చూడటం లేదా? వారే ఆధిక్యం పొందుతారా ఏమిటి? (45) "నేను దైవవాణి ఆధారంగానే మిమ్మల్ని హెచ్చరిస్తున్నాను" అని వారితో అను. కాని హెచ్చరించినా చెవిటివారు పిలుపును వినలేరు. (46) ఒకవేళ నీ ప్రభువు శిక్ష ఏమాత్రం వారిని ముట్టుకున్నా వెంటనే, "అయ్యో! మా పాడుగాను! ముమ్మాటికీ మేము దోషులమే" అని నిరాశ వ్యక్తపరుస్తారు. (47) ఖచ్చితంగా తూచే త్రాసులను మేము తీర్పుదినం నాడు ఏర్పాటు చేస్తాము. ఏ వ్యక్తికీ రవ్వంత అన్యాయం కూడా జరుగదు. అది ఆవగింజంత ఉన్నా, దాన్ని మేము తీసుకువస్తాము. విచారణకు మేమే చాలు. (48) మేము మూసా, హారూన్‌లకు గీటురాయినీ, వెలుగునూ, జ్ఞాపికనూ దైవభీతిపరుల మేలు కొరకు ప్రసాదించి ఉన్నాము. (49) వారు తమ ప్రభువును చూడకపోయినప్పటికీ భయపడతారు. ఇంకా వారు తీర్పుదినం పట్ల భయం కలిగి ఉంటారు. (50) ఇప్పుడు ఈ శుభప్రదమైన జ్ఞాపిక, దీన్ని మేము అవతరింపజేశాము. అయినప్పటికీ మీరు దీన్ని తిరస్కరిస్తున్నారా? (51) ఇంతకు ముందు మేము ఇబ్రాహీమ్‌కు బుద్ధిజ్ఞానాలను ప్రసాదించి ఉన్నాము. అతన్ని గురించి మాకు బాగా తెలుసు.

25 – 51 వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

వాక్యాల సంబంధం : వెనుకటి వాక్యాల్లో ఏక దైవారాధన సాక్ష్యాధారాలు కలిగి ఉన్నదనీ, బహుదైవారాధన ఎటువంటి సాక్ష్యాధారాలూ కలిగి లేదని, పైగా తాతముత్తాతల మూఢ విశ్వాసాలపై ఆధారపడి ఉందని పేర్కొనబడింది. ఇప్పుడు ఈ వాక్యాల్లో ప్రవక్తలందరి విశ్వాసం ఏక దైవారాధనపైనే ఉండేదని, ప్రవక్తలందరూ తమ తమ జాతులను కేవలం అల్లాహ్‌నే ఆరాధించమని, ఆయన తప్ప ఇతరులెవ్వరూ దానికి తగనివారని బోధించాడు.

ఏ దైవగ్రంథంలోనయినా అల్లాహ్ మాత్రమే మీ ఆరాధ్యుడు అని మాత్రమే ఉంది. కాని అవిశ్వాసులు దీన్ని అంగీకరించటం లేదు. కుమారుల సహాయం ముసలితనంలో వస్తుంది. సంతానం తల్లిదండ్రుల్ని ఆదుకుంటుంది.

ఈ పరిస్థితులు కేవలం మానవులకు మాత్రమే సంభవిస్తాయి. అల్లాహ్‌కు ఇటువంటి లోపాలు, బలహీనతలు లేవు. ఆయనకు సంతానం అవసరం ఎంతమాత్రం లేదు అని ధృవీకరించబడింది.

28వ వాక్యం : దైవదూతలైనా సరే, నేను అల్లాహ్ కుమారుడను అని అంటే మేము వాడిని నరకంలో పడవేస్తాము.

29, 30వ వాక్యాలు : అంటే అవిశ్వాసులు ఆలోచించరా? ప్రారంభంలో భూమ్యాకాశాలు రెండు కలసి ఉండేవి. మేము వాటిని విడదీశాము. ఆకాశాలను పైకి ఎత్తాము. భూమిని పండించేదిగా ఉంచాము. ఈ వర్షాల, కాలువల నుండి ప్రతి ప్రాణికి జీవితం లభిస్తుంది. అంటే వీర్యం గర్భంలోకెళ్ళి స్థిరపడుతుంది. ఈ భూమిపై కొండలు, పర్వతాలు ఉండకపోతే అది అదురుతూ ఉండేది. స్థిరంగా ఉండేది కాదు. ప్రజల నివాసానికి యోగ్యంగా ఉండేది కాదు. మేము భూమిపై మార్గాలను ఏర్పాటు చేశాము. ప్రజల రాకపోకలు సుఖంగా జరగాలని. (అహ్‌సనుల్ బయాన్)

31వ వాక్యం : మేము భూమిని నివాసయోగ్యంగా చేశాము. సూరె హిజ్ర్‌లో ఇలా పేర్కొన్నారు. “మేము ఆకాశాలను ప్రతి ధూత్కరించబడిన షైతాన్ నుండి రక్షించాము.” (తైసీరుర్రహ్మాన్)

33, 34వ వాక్యం : ఇది అవిశ్వాసులకు సమాధానంగా పేర్కొనబడింది. ఈ వాక్యంలో ప్రవక్త (స)ను గురించి అసభ్యంగా పలుకుతూ, వీడు ఎలాగైనా ఒకరోజు చావవలసిందే అని అవిశ్వాసులు అనేవారు. దీనికి అల్లాహ్ ప్రతి ఒక్కరికీ చావు వస్తుందని, ప్రవక్తలకు కూడా తప్పదని, ఎందుకంటే అతను కూడా మానవుడే అని, మేము ఏ మానవునికీ శాశ్వత జీవితాన్ని ప్రసాదించలేదని, మీ గురించి పలుకుతున్నవారూ చావవలసిందేనని ఓదార్చటం జరిగింది. మహాపురుషులను, మహాత్ములను అమరులుగా భావించేవారిని ఖండించటం జరిగింది. ఎందుకంటే వారు వారిలో దైవత్వం ఉందని భావించేవారు. 34వ వాక్యంలో కష్టాల ద్వారా, నష్టాల ద్వారా మిమ్మల్ని పరీక్షించడం జరుగుతుందని మీలో ఎవరు కృతజ్ఞులో, ఎవరు కృతఘ్నులో తెలుసుకోవటానికి ఇలా చేస్తామని, సహనం ఎవరు పాటిస్తారు, మరెవరు పాటించరు అనేది తేలిపోతుందని పేర్కొనటం జరిగింది. (తఫ్‌సీర్ ఇబ్నెకసీర్)

ఒక ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది : ప్రవక్త బద్ధశత్రువైన నజ్ర్ బిన్ హారిస్, ఇంకా ఇతర అవిశ్వాసులు కలిసి దైవశిక్ష ఎప్పుడు వస్తుంది? అని తొందరపెట్టారు. “మీరు సత్యవంతులే అయితే ఆ శిక్షను రప్పించండి” అని ప్రవక్త (స)ను, వారి అనుచరులను ఎగతాళి చేసేవారు. దీన్ని గురించే అల్లాహ్ సూచించాడు. మానవుడు తొందరపాటు స్వభావి. ఫలితంగా బద్ర్ యుద్ధంలో ఖురైష్ నాయకులు అవమానకరమైన మరణం చవిచూసారు. అయితే ప్రళయ శిక్ష కూడా చాలా చేరువలో ఉంది.

40వ వాక్యం : ఈ వాక్యంలో ప్రవక్త (స)ను వారు ఎగతాళి చేయడం పట్ల, ధిక్కరించటం పట్ల విచారపడవలదని ఓదార్చటం జరిగింది. ఇదేమీ కొత్త విషయం కాదని, ఇంతకు ముందు వచ్చిన ప్రవక్తల పట్ల కూడా ఇలాగే ప్రవర్తించటం జరిగిందని, చివరికి దైవశిక్ష వారిని చుట్టుముట్టిందని, అది వారిని నాశనం చేయడం ఖాయం అని చెప్పబడింది. (అల్ అన్ ఆమ్ : 34ను చూడండి) (తఫ్సీర్ ఇబ్నెకసీర్)

మీ చేష్టలు ఎలా ఉన్నాయంటే దైవశిక్ష మీపై ఏ సమయాన్నయినా రావచ్చు. దాన్నుండి మిమ్మల్ని ఎవరు రక్షించగలరు? అని హెచ్చరించబడింది. (అహ్‌సనుల్ బయాన్)

44వ వాక్యం : నేను కేవలం దైవవాణి ద్వారా హెచ్చరించేవాణ్ణి, ఖుర్ఆన్ ద్వారానే మిమ్మల్ని హితబోధ చేస్తున్నాను. ఇదే నా బాధ్యత అని ప్రవక్త (స) వారితో అన్నారు. కాని చెవులు వినబడనివారు, కళ్ళు కనబడని వారు, మనసుపై తెరలు క్రమ్ముకున్నవారు ఖుర్ఆన్ యొక్క హితబోధను ఏమాత్రం గ్రహించలేకపోయారు. (తఫ్సీర్ ఇబ్నెకసీర్)

اِذۡ قَالَ لِاَبِيۡهِ وَقَوۡمِهٖ مَا هٰذِهِ التَّمَاثِيۡلُ الَّتِىۡۤ
اَنۡتُمۡ لَهَا عٰكِفُوۡنَ ﴿52﴾
قَالُوۡا وَجَدۡنَاۤ اٰبَآءَنَا لَهَا عٰبِدِيۡنَ ﴿53﴾
قَالَ لَقَدۡ كُنۡتُمۡ اَنۡتُمۡ وَاٰبَآؤُكُمۡ فِىۡ ضَلٰلٍ
مُّبِيۡنٍ ﴿54﴾
قَالُوۡۤا اَجِئۡتَنَا بِالۡحَـقِّ اَمۡ اَنۡتَ مِنَ
اللّٰعِبِيۡنَ ﴿55﴾
قَالَ بَلْ رَّبُّكُمۡ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ الَّذِىۡ
فَطَرَهُنَّ ۖ وَاَنَا عَلٰى ذٰ لِكُمۡ مِّنَ الشّٰهِدِيۡنَ ﴿56﴾
وَتَاللّٰهِ لَاَكِيۡدَنَّ اَصۡنَامَكُمۡ بَعۡدَ اَنۡ تُوَلُّوۡا
مُدۡبِرِيۡنَ ﴿57﴾
فَجَعَلَهُمۡ جُذٰذًا اِلَّا كَبِيۡرًا لَّهُمۡ لَعَلَّهُمۡ اِلَيۡهِ
يَرۡجِعُوۡنَ ﴿58﴾
قَالُوۡا مَنۡ فَعَلَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَاۤ اِنَّهٗ لَمِنَ
الظّٰلِمِيۡنَ ﴿59﴾

(52) అతను తన తండ్రితో, తన జాతి వారితో ఇలా అన్నప్పటి సమయాన్ని గుర్తుకు తెచ్చుకో, “మీరు అమిత భక్తిశ్రద్ధలు ప్రదర్శిస్తున్న ఈ విగ్రహాలు ఏమిటి?” (53) దానికి వారు ఇలా అన్నారు, “మా తాతముత్తాతలు వాటిని ఆరాధిస్తూ ఉండగా మేము చూసి ఉన్నాము.” (54) అప్పుడతను, “మీరూ, మీ పెద్దలూ స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టతకు గురయ్యారు” అని అన్నాడు. (55) అప్పుడు వారు “అసలు నీవు మాకు సత్యాన్ని బోధిస్తున్నావా? లేక పరిహాసమాడు తున్నావా?” అని అన్నారు. (56) అప్పుడతను ఇలా సమాధానమిచ్చాడు, “వాస్తవానికి భూమ్యాకాశాలకు ప్రభువైన వాడే మీ ప్రభువు. ఆయనే వాటిని సృష్టించాడు. నేను దీని గురించి సాక్ష్యం ఇస్తున్నాను. (57) అల్లాహ్ సాక్షిగా! తప్పకుండా మీరు లేనప్పుడు మీ విగ్రహాల పని పడతాను. (58) ఈ విధంగా అతను వాటిని ముక్కలు ముక్కలుగా చేసివేసి పెద్ద విగ్రహాన్ని మాత్రం విడిచిపెట్టాడు. వారు దాన్ని విచారించటానికి. (59) వారు, “మా ఆరాధ్యులను ఇలా చేసిన వాడెవడో వాడు పరమ దుర్మార్గుడే” అని అన్నారు.

47వ వాక్యం : ఈ వాక్యంలో తౌరాతు గ్రంథ గుణాలు పేర్కొనబడ్డాయి. ఇది మూసాకు ఇవ్వబడింది. ఇందులో కూడా దైవభీతిపరులకు హితబోధ గలదు. దైవభీతిని వారు అల్లాహ్ గ్రంథం వైపు మరలదు. అలాంటప్పుడు దైవగ్రంథం వారికొరకు సహాయకారి ఎలా కాగలదు? మేము మూసాకు మరియు హారూన్‌కు సత్యాసత్యాలను ప్రస్ఫుటపరిచే గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాము. ఈ గ్రంథం దైవభీతిపరులకు వెలుగును, హితబోధను ఇస్తుంది. (అహ్సనుల్ బయాన్)

48, 49 వాక్యాలు : ఇక్కడ ఫుర్ఖాన్ అంటే తౌరాతు గ్రంథం. ఇది సత్యాసత్యాలను వేరుపరిచేది. అజ్ఞానంలో, అంధకారంలో కాగడాలా ఉపయోగపడేది. బనీ ఇస్రాయీల్‌లోని దైవభీతిపరులు దీని హితబోధను స్వీకరించేవారు. తమ ప్రభువు శిక్షకు భయపడేవారు. తీర్పుదినం పట్ల భీతిచెందేవారు. తీర్పుదినం నాడు తమను విచారించడం జరుగుతుందని, శిక్షపడుతుందని భయపడేవారు.

50వ వాక్యం : ఇబ్రాహీమ్‌కు దైవదౌత్యం కంటే ముందే బుద్ధికుశలత ప్రసాదించటం జరిగింది. ఆయన దానికి తగినవాడని, దానిని సరైన విధంగా ఉపయోగిస్తాడని మాకు ముందే తెలుసు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

51వ వాక్యం : రాతి విగ్రహాలు, చిత్రాలు, మూర్తులు, ఇబ్రాహీమ్ జాతి వారు వీటిని పూజించేవారు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

(60) వారిలో కొందరు, "ఇబ్రాహీమ్ అనే పేరుగల యువకుడు వీటిని గురించి ప్రస్తావిస్తూ ఉండగా మేము విన్నాము" అని అన్నారు. (61) వారు ఇలా అన్నారు, "అయితే వాడిని అందరి ముందుకు పట్టుకు రండి, ప్రజలు చూసుకుంటారు." (62) "ఓ ఇబ్రాహీమ్! మా ఆరాధ్యులను ఇలా చేసింది నీవేనా?" అని అడిగారు. (63) అతను, "వాస్తవం ఏమిటంటే వాటి ఈ నాయకుడే ఇదంతా చేశాడు. వాటినే అడగండి. అవి మాట్లాడగలిగితే" అని అన్నాడు. (64) వారు తమ అంతరాత్మల వైపునకు మరలారు. ఇంకా, "స్వయంగా మీరే దుర్మార్గులు" అని చీవాట్లు పెట్టుకున్నారు. (65) ఆ తరువాత వారి బుద్ధి తలక్రిందులైంది. "ఇవి మాట్లాడలేవని నీకు తెలుసు కదా!" అని అన్నారు. (66) అప్పుడు ఇబ్రాహీమ్ (అ), "అయితే మీరు అల్లాహ్‌ను వదలి మీకు లాభంగానీ, నష్టంగానీ కలిగించలేని వాటిని పూజిస్తున్నారా?" (67) మీపైనా, అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు పూజించే ఆరాధ్యులపైనా ఛీత్కారం కలుగుగాక! మీకు ఈ మాత్రం జ్ఞానం లేదా? అని అన్నాడు. (68) వారు ఇలా అన్నారు, "మీరు ఏదైనా చేయదలిస్తే, ఇతన్ని సజీవంగా దహనం చేయండి. మీ విగ్రహాలను ఆదుకోండి!!" (69) అప్పుడు మేము ఇలా ఆదేశించాము, "ఓ అగ్నీ! చల్లగా, క్షేమకరంగా అయిపో ఇబ్రాహీమ్ కొరకు." (70) వారు ఇబ్రాహీమ్‌కు కీడు తలపెట్టారు. మేము వారిని అందరికంటే అధికంగా నష్టపోయినవారుగా చేసివేశాము.

(71) మేము అతన్నీ, లూత్‌నూ కాపాడి, ప్రపంచ ప్రజల శుభాలను నిక్షేపించిన భూభాగం వైపునకు వారిని తీసుకొని పోయాము.

(72) మేము అతనికి ఇస్హాఖ్‌ను ప్రసాదించాము. అదనంగా యాఖూబ్‌ను కూడా ఇచ్చాము. ప్రతీ ఒక్కరినీ మేము సజ్జనులుగా తీర్చిదిద్దాము.

قَالُوْا سَمِعْنَا فَتًى يَّذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهٗٓ
اِبْرٰهِيْمُ ؕ ﴿60﴾
قَالُوْا فَاْتُوْا بِهٖ عَلٰٓى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَشْهَدُوْنَ ﴿61﴾
قَالُوْٓا ءَاَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَا يٰٓاِبْرٰهِيْمُ ؕ ﴿62﴾
قَالَ بَلْ فَعَلَهٗ ۖۗ كَبِيْرُهُمْ هٰذَا فَسْــَٔلُوْهُمْ اِنْ
كَانُوْا يَنْطِقُوْنَ ﴿63﴾
فَرَجَعُوْٓا اِلٰٓى اَنْفُسِهِمْ فَقَالُوْٓا اِنَّكُمْ اَنْتُمُ
الظّٰلِمُوْنَ ۙ ﴿64﴾
ثُمَّ نُكِسُوْا عَلٰى رُءُوْسِهِمْ ۚ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا
هٰٓؤُلَآءِ يَنْطِقُوْنَ ﴿65﴾
قَالَ اَفَتَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ
شَيْــًٔا وَّلَا يَضُرُّكُمْ ؕ ﴿66﴾
اُفٍّ لَّكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ اَفَلَا
تَعْقِلُوْنَ ﴿67﴾
قَالُوْا حَرِّقُوْهُ وَانْصُرُوْٓا اٰلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
فٰعِلِيْنَ ﴿68﴾
قُلْنَا يٰنَارُ كُوْنِيْ بَرْدًا وَّسَلٰمًا عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ ۙ ﴿69﴾
وَاَرَادُوْا بِهٖ كَيْدًا فَجَعَلْنٰهُمُ الْاَخْسَرِيْنَ ۚ ﴿70﴾
وَنَجَّيْنٰهُ وَلُوْطًا اِلَى الْاَرْضِ الَّتِيْ بٰرَكْنَا فِيْهَا
لِلْعٰلَمِيْنَ ﴿71﴾
وَوَهَبْنَا لَهٗٓ اِسْحٰقَ ؕ وَيَعْقُوْبَ نَافِلَةً ؕ وَكُلًّا
جَعَلْنَا صٰلِحِيْنَ ﴿72﴾

وَجَعَلْنٰهُمْ اَىِٕمَّةً يَّهْدُوْنَ بِاَمْرِنَا وَاَوْحَيْنَآ اِلَيْهِمْ
فِعْلَ الْخَيْرٰتِ وَاِقَامَ الصَّلٰوةِ وَاِيْتَآءَ الزَّكٰوةِ ۚ
وَكَانُوْا لَنَا عٰبِدِيْنَ ۚ﴿73﴾

وَلُوْطًا اٰتَيْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا وَّنَجَّيْنٰهُ مِنَ الْقَرْيَةِ
الَّتِيْ كَانَتْ تَّعْمَلُ الْخَبٰٓىِٕثَ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ
سَوْءٍ فٰسِقِيْنَ ۙ﴿74﴾

وَاَدْخَلْنٰهُ فِيْ رَحْمَتِنَا ؕ اِنَّهٗ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ۧ﴿75﴾ ع 5 25 5

وَنُوْحًا اِذْ نَادٰى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ
فَنَجَّيْنٰهُ وَاَهْلَهٗ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ۚ﴿76﴾

وَنَصَرْنٰهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ؕ
اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمَ سَوْءٍ فَاَغْرَقْنٰهُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿77﴾

وَدَاوٗدَ وَسُلَيْمٰنَ اِذْ يَحْكُمٰنِ فِي الْحَرْثِ اِذْ
نَفَشَتْ فِيْهِ غَنَمُ الْقَوْمِ ۚ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ
شٰهِدِيْنَ ۖ﴿78﴾

فَفَهَّمْنٰهَا سُلَيْمٰنَ ۚ وَكُلًّا اٰتَيْنَا حُكْمًا
وَّعِلْمًا ۫ وَّسَخَّرْنَا مَعَ دَاوٗدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ
وَالطَّيْرَ ؕ وَكُنَّا فٰعِلِيْنَ ﴿79﴾

وَعَلَّمْنٰهُ صَنْعَةَ لَبُوْسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِّنْۢ
بَاْسِكُمْ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ شٰكِرُوْنَ ﴿80﴾

(73) మా ఆదేశానుసారం మార్గదర్శకత్వం వహించిన వారిని మేము నాయకులుగా చేశాము. మేము వారి వైపు సత్కార్యాలు చేయండనీ, నమాజ్‌ను స్థాపించండి అనీ, జకాత్ చెల్లించండి అనే దైవవాణిని పంపాము. వారు మమ్మల్నే ఆరాధించేవారు. (74) మేము లూత్‌కు యుక్తినీ, జ్ఞానాన్నీ ప్రసాదించాము. అసహ్యాకరమైన చేష్టలు చేసే పట్టణం నుండి అతనికి విముక్తి ప్రసాదించాము. వాస్తవం ఏమిటంటే అది అతి నీచమైన, హద్దులు మీరిన పాపిష్టి జాతి. (75) మేము అతన్ని మా కారుణ్యంలోనికి చేర్చుకున్నాము. నిస్సందేహంగా అతడు పుణ్యాత్ముల లోనివాడు. (76) అదేవిధంగా నూహ్‌నూ, అంతకు ముందు అతడు మమ్మల్ని వేడుకున్నప్పుడు మేము అతని ప్రార్థనను అంగీకరించాము. అతన్ని అతని కుటుంబాన్ని తీవ్రమైన వ్యధ నుండి విముక్తి ప్రసాదించాము. (77) మా వాక్యాలు అసత్యాలని తిరస్కరించిన జాతి వారికి వ్యతిరేకంగా మేము అతనికి సహాయం చేశాము. నిస్సందేహంగా వారు పరమ దుష్టులు. అందువల్ల మేము వారందరినీ ముంచివేశాము. (78) అదేవిధంగా మేము దావూద్‌నూ, సులైమాన్‌నూ అనుగ్రహించాము. వారు ఉభయులూ ఒక చేను వ్యాజ్యం విషయంలో తీర్పు ఇస్తున్నప్పుడు స్వయంగా మేము చూస్తూ ఉన్నాము.

(79) అప్పుడు మేము సులైమాన్‌కు సరైన తీర్పును గురించి బోధించాము. వాస్తవంగా న్యాయాన్ని, జ్ఞానాన్ని మేము ప్రతి ఒక్కరికీ ప్రసాదించాము. దావూద్‌తో పాటు పర్వతాలను, పక్షులను మమ్మల్ని స్తుతించే కట్టుబాటు విధించాము. ఇలా చేసింది మేమే.

(80) మేము అతనికి కవచాలు తయారుచేసే కళను మీ ప్రయోజనం కోసమూ, మిమ్మల్ని పరస్పర హాని నుండి రక్షించే నిమిత్తమూ నేర్పాము. ఇప్పుడైనా మీరు కృతజ్ఞత చూపుతారా?

وَلِسُلَيْمٰنَ الرِّيْحَ عَاصِفَةً تَجْرِىْ بِاَمْرِهٖۤ اِلَى الْاَرْضِ الَّتِىْ بٰرَكْنَا فِيْهَا‌ ؕ وَكُنَّا بِكُلِّ شَىْءٍ عٰلِمِيْنَ ﴿81﴾	(81) మేము విపరీతంగా వీచే గాలిని సులైమాన్ అధీనంలో ఉంచాము. అది అతని ఆజ్ఞ ప్రకారం మేము శుభాలను చేర్చిన భూభాగం వైపునకు పయనించేది. మేము సకల విషయాల పరిజ్ఞానం కలవారము.
وَمِنَ الشَّيٰطِيْنِ مَنْ يَّغُوْصُوْنَ لَهٗ وَيَعْمَلُوْنَ عَمَلًا دُوْنَ ذٰ لِكَ‌ ۚ وَكُنَّا لَهُمْ حٰفِظِيْنَ ۙ‏ ﴿82﴾	(82) మేము షైతానులలో చాలా మందిని అతనికి విధేయులుగా చేశాము. అవి అతని కొరకు సముద్రంలో మునిగి వచ్చేవి. అంతేకాక ఇంకా ఇతర సేవలు కూడా చేసేవి. వీరందరినీ కనిపెట్టి ఉండేది కూడా మేమే.
وَاَيُّوْبَ اِذْ نَادٰى رَبَّهٗۤ اَنِّىْ مَسَّنِىَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ۖ ۚ‏ ﴿83﴾	(83) అదేవిధంగా అయ్యూబ్‌ను కూడా. "నాకు వ్యాధి సోకింది. మరి నీవు దయామయులలోకెల్లా పరమ దయా మయుడవు" అని అతను తన ప్రభువును ఇలా వేడుకున్నప్పుడు

52 – 83 వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

52 : ఇబ్రాహీమ్ తన తండ్రినీ, తన జాతివారినీ ఈ రాళ్ళురప్పలు, ఈ మూర్తులు, విగ్రహాలు ఏమిటని, మీరు వీటిని ఎందుకు ఆరాధిస్తున్నారని, ఇవి లాభనష్టాలు కలిగించలేనివని, ఇవి మీ చేతుల మీదుగా తయారు చేయబడ్డాయని వీటిని ఆరాధించటం బుద్ధికందని విషయమని చెప్పారు. ఈనాడు కూడా చాలామంది ముస్లిములు ఇలాంటి మూఢాచారాలలో నిమగ్నమయి ఉన్నారు. వారివద్ద నుండి వచ్చే సమాధానం ఒక్కటే, "మేము మా తాతముత్తాతలను ఇలా చేస్తూ ఉండగా చూశాము. మా ఇమాము ఇలాఅన్నారు, మాకు ఖుర్ఆన్, హదీసులతో పనిలేదు." (అహ్సనుల్ బయాన్)

53 : మీరూ మీ తాతముత్తాతలు అజ్ఞానాంధకారాల్లో మునిగి ఉన్నారు. మానవుడు లాభంగానీ, నష్టంగానీ చేకూర్చలేని విగ్రహాలను పూజిస్తున్నాడు. ఇంతకంటే బుద్ధిహీనత మరేదైనా ఉందా?

54 : అంటే నేను మీతో హాస్యం ఆడటం లేదు. నేను పొందిన జ్ఞానాన్ని గురించి మీకు నేను తెలియజేస్తున్నాను. అదేమిటంటే మీ ఆరాధ్యుడు ఈ విగ్రహాలు కావు. భూమ్యాకాశాల సృష్టికర్త మాత్రమే మీ ప్రభువు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

55 : ఇబ్రాహీమ్ తన బోధనను కొనసాగిస్తూ ఈ విశ్వాన్ని సృష్టించిన వాడే నా ప్రభువు. ఆయనే సంరక్షిస్తున్నాడు. ఇబ్రాహీమ్ తన మనసులో ఊహించుకున్నారు. లేదా ప్రక్కవారు విన్నట్లు అన్నారు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

వ్యాఖ్యాతలు ఇలా వ్రాస్తున్నారు : "పండుగ రోజు వచ్చింది. జాతివారు ఇబ్రాహీమ్‌ని ఆహ్వానించారు. కాని రానని సమాధానమిచ్చారు. మీరువెళ్ళిన తర్వాత బహుదైవారాధనను తొలగించటానికి క్రియాత్మకంగా ప్రయత్నిస్తాను అని ఊహించుకున్నారు. విగ్రహాలన్నిటినీ ముక్కలు ముక్కలుగా చేసివేసి పెద్ద విగ్రహాన్ని మాత్రం వదలివేసారు. దానిచేతిలో గొడ్డలిని పెట్టివేశారు – ఆ విగ్రహాన్ని ప్రశ్నించాలని అంతా తెలుసుకున్న ప్రజలు పరస్పరం చీవాట్లు పెట్టుకున్నారు. (తైసీరుర్రహ్మాన్, అహ్సనుల్ బయాన్)

వారు తాము చేస్తున్నది మహాపాపం అని పశ్చాత్తాపం చెంది వెంటనే రుజువర్తనులవ్వాలని నిర్ణయించుకునే

బదులు ఇబ్రాహీమ్‌కు వ్యతిరేకంగా భయంకరమైన కుట్రపన్నారు. అతన్ని అగ్నికి ఆహుతి చేయాలని ఏర్పాట్లు ప్రారంభించారు. చాలా పెద్ద మంటను రగిలించి ఆ అగ్నిజ్వాలల్లో ఇబ్రాహీమ్‌ని విసిరారు. అప్పుడు అల్లాహ్ వెంటనే అగ్నిని చల్లగా, సురక్షితంగా అవమని ఆదేశించాడు. ఇదొక గొప్ప మహిమ. ఈ విధంగా అల్లాహ్ తన దాసుణ్ణి శత్రువుల బారి నుండి కాపాడాడు. (అహ్‌సనుల్ బయాన్)

ఆ తరువాత లూత్‌కు అల్లాహ్ వివేకాన్ని, జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించాడు. ఇబ్రాహీమ్ (అ) సంతానం కొరకు అల్లాహ్‌ను ప్రార్థించారు. పిమ్మట సారాకు ఇస్‌హాఖ్ (అ) జన్మించారు. ఇస్‌హాఖ్‌కు యాఖూబ్ జన్మించారు. వీరందరూ తమ సృష్టికర్తకే విధేయులై ఉండేవారు.

72 : ఏ విధంగా కొండలు, పక్షులు దావూద్ అధీనంలో ఉండేవో, అదేవిధంగా సులైమాన్‌కు కూడా కొన్ని మహిమలు ఇవ్వబడ్డాయి. వీరు తమ సభికులతో సహా సింహాసనంపై కూర్చుని ఎక్కడ కోరితే అక్కడకు వెళ్ళేవారు. వీరందరినీ అల్లాహ్ సన్మార్గ నాయకులుగా నియమించాడు. వీరందరూ దైవవాణిని అనుసరించి మంచిని ఆదేశించేవారు. సత్కార్యాలు చేసేవారు. నమాజ్‌ను స్థాపించేవారు. జకాత్ చెల్లించేవారు. తమ ప్రభువు ప్రార్థనలో నిమగ్నమయి ఉండేవారు. అల్లాహ్ లూత్‌కు దైవదౌత్యాన్ని సరళమార్గాన్ని ప్రసాదించాడు. ప్రజల్లో తీర్పు ఇచ్చే సామర్థ్యాన్ని ప్రసాదించాడు. లూత్ సద్దూమ్ ప్రాంతంలో దైవసందేశ ప్రచారంచేసేవారు. కాని అక్కడి ప్రజలు తమ పాపకార్యాలను, అకృత్యాలను వదలటానికి సిద్ధం కాలేదు. అప్పుడు అల్లాహ్ విశ్వాసులను తీసుకొని అక్కడి నుండి వెళ్ళిపొమ్మని ఆదేశించాడు. ఆ తరువాత అక్కడి ప్రజలను వారి స్వలింగ సంపర్కం, దోపిడికి ప్రతీకారంగా వారిని సర్వనాశనం చేశాడు.

ఉల్లేఖనకర్తల ప్రకారం ఇక్కడ 7 పట్టణాలుండేవి. వీటిలో 6 పట్టణాలను అల్లాహ్ సర్వనాశనం చేశాడు. లూత్ ఉంటున్న పట్టణాన్ని వదలివేశాడు. విధేయత, దైవభీతివల్ల దైవకారుణ్యం లభిస్తుంది. నీచత్వం, ధిక్కారం, దైవకారుణ్యానికి దూరం చేస్తాయి. సజ్జనుల్లో అధికంగా అందరికంటే దైవప్రవక్తలే దైవభీతి కలిగి ఉంటారు.

75 – 78 : నూహ్ (అ) కూడా అల్లాహ్ ప్రవక్తల్లోని ఒక గొప్ప ప్రవక్త. ఆయనకు 40 సంవత్సరాల వయస్సులో దైవదౌత్యం లభించింది. ఆ తరువాత ఆయన 950 సంవత్సరాల వరకు తన జాతిలో దైవసందేశ ప్రచారం చేశారు. కాని వారి జాతి కూడా అహంకారానికి, ధిక్కారానికి పాల్పడింది. అప్పుడు ఆయన తన జాతిని శపించారు. (నూహ్ : 26ని చూడండి).

దావూద్ (అ) కూడా దైవప్రవక్తల్లోని ఒకరు. అల్లాహ్ వీరికి తన ప్రత్యేక కారుణ్యాన్ని ప్రసాదించాడు. సులైమాన్, దావూద్ కుమారులు.   అల్లాహ్ వీరిద్దరికీ న్యాయపరిజ్ఞానం ప్రసాదించాడు. దావూద్ (అ) చాలా మనోహరంగా అల్లాహ్‌ను స్తుతించేవారు. అది విని పక్షులు, జంతువులు, ఇతర ప్రాణులు దైవస్తోత్రంలో నిమగ్నమయి పోయేవి. (అహ్‌సనుల్ బయాన్)

అంటే ఏది జరిగినా దాన్ని చేసేవారము మేమే. దావూద్ (అ) కు అల్లాహ్ ఆయుధాలు తయారుచేసే పరిజ్ఞానాన్ని ప్రసాదించాడు. ఇతను ఇనుముతో ఆయుధాలు తయారు చేసేవారు. గాలి సులైమాన్ అధీనంలో ఉండేది. ఇతను గాలి ద్వారా ప్రయాణం చేసేవారు. జిన్నాతులు కూడా అతని అధీనంలో ఉండేవి. అతని అనుమతితో అవి సముద్రంలో సంచరించేవి. ముత్యాలు, పగడాలు తీసుకొనివచ్చేవి. వాటిని భవన నిర్మాణంలో ఉపయోగించేవి. (అహ్‌సనుల్ బయాన్). (సాద్ : 37) ని చూడండి. ఖుర్‌ఆన్‌లో అయ్యూబ్ (అ)ని సహనశీలునిగా పేర్కొనబడింది. అంటే కఠిన పరీక్షల్లో కూడా అతను సహనం పాటించారు. దైవం పట్ల కృతజ్ఞతా భావంతో మెలిగేవారు. అల్లాహ్ అతనికి సంతానాన్ని, ధనాన్ని ప్రసాదించాడు. పరీక్షించే నిమిత్తం వాటికి దూరం చేశాడు. చివరికి తీవ్ర అనారోగ్యానికి గురిచేసి సుమారు 18 సంవత్సరాలపాటు కఠిన పరీక్షలకు గురిచేశాడు. చివరికి అతని విన్నపం స్వీకరించబడింది. చివరికి ఆరోగ్యం, సంతానం, ధనం తిరిగి ఇవ్వబడ్డాయి.

(84) వెంటనే మేము అతని ప్రార్థనను అంగీకరించాము. ఇంకా, అతనికి అంటుకున్న వ్యాధిని నివారించాము. అతని కుటుంబ సభ్యులను తిరిగి ఇవ్వటమే కాకుండా వారితో పాటు మరి అంతమందిని కూడా ఇచ్చాము, మా ప్రత్యేక అనుగ్రహంగా. ఎందుకంటే అది భక్తులకు గుణపాఠంగా ఉండాలని. (85) అదేవిధంగా ఇస్మాయీల్‌కూ, ఇద్రీస్‌కూ, జుల్‌కిఫ్ల్‌కూ ప్రసాదించాము. వీరిలో ప్రతి ఒక్కరూ సహనం గలవారు. (86) వీరందరినీ మేము మా కారుణ్యంలోనికి ప్రవేశింపజేశాము. నిస్సందేహంగా వీరందరూ పుణ్యాత్ములే. (87) అదేవిధంగా చేపవాడిని కూడా. అతను కోపంగా వెళ్ళిపోయినప్పుడు మేము దానికి కారణం అడగబోమని అతడు భావించాడు. చివరకు అతను లోతైన చీకట్ల నుండి ఇలా మొరపెట్టుకున్నాడు. “నీవు తప్ప ఆరాధ్యుడు లేనే లేడు. నీవు పరిశుద్ధుడవు. నిస్సందేహంగా నేనే అపరాధిని.” (88) మేము వెంటనే అతని ప్రార్థనను అంగీకరించాము. అతనికి దుఃఖం నుండి విముక్తి ప్రసాదించాము. ఈ విధంగా విశ్వాసులను మేము రక్షిస్తూ ఉంటాము. (89) అదేవిధంగా జకరియ్యాను కూడా. అప్పుడు అతను తన ప్రభువును ఇలా వేడుకున్నాడు. “నా ప్రభూ! నన్ను ఒంటరిగా విడిచిపెట్టకు. నీవే సరైన వారసుడవు.” (90) మేము అతని ప్రార్థనను అంగీకరించాము. మరియు అతనికి యహ్యాను ప్రసాదించాము. అతని కొరకు అతని భార్యను యోగ్యురాలుగా చేశాము. వారు సత్కార్యాల్లో చురుకుగా పాల్గొనేవారు మరియు భయభక్తులతో మమ్మల్ని ప్రార్థించేవారు. మా సన్నిధిలో అణకువతో ఉండేవారు. (91) అదేవిధంగా తన శీలాన్ని కాపాడుకున్న ఆ మహిళను కూడా. మేము మా ఆత్మ నుండి ఆమెలో ఊదాము. ఆమెనూ, ఆమె కుమారుణ్ణీ సర్వప్రపంచానికి ఒక సూచనగా చేశాము.

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَّاٰتَيْنٰهُ
اَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا
وَذِكْرٰى لِلْعٰبِدِيْنَ ﴿84﴾
وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِدْرِيْسَ وَذَا الْكِفْلِ ؕ كُلٌّ مِّنَ
الصّٰبِرِيْنَ ۚ ﴿85﴾
وَاَدْخَلْنٰهُمْ فِيْ رَحْمَتِنَا ؕ اِنَّهُمْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿86﴾
وَذَا النُّوْنِ اِذْ ذَّهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَّنْ نَّقْدِرَ
عَلَيْهِ فَنَادٰى فِى الظُّلُمٰتِ اَنْ لَّاۤ اِلٰهَ اِلَّاۤ اَنْتَ
سُبْحٰنَكَ ۖ اِنِّيْ كُنْتُ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ۚ ﴿87﴾
فَاسْتَجَبْنَا لَهُ ۙ وَنَجَّيْنٰهُ مِنَ الْغَمِّ ؕ وَكَذٰلِكَ
نُـنْجِى الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿88﴾
وَزَكَرِيَّاۤ اِذْ نَادٰى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِىْ فَرْدًا وَّاَنْتَ
خَيْرُ الْوٰرِثِيْنَ ۚ ﴿89﴾
فَاسْتَجَبْنَا لَهُ ۫ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيٰى وَاَصْلَحْنَا لَهُ
زَوْجَهُ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا يُسٰرِعُوْنَ فِى الْخَيْرٰتِ
وَيَدْعُوْنَنَا رَغَبًا وَّرَهَبًا ؕ وَكَانُوْا لَنَا
خٰشِعِيْنَ ﴿90﴾
وَالَّتِىْۤ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهَا مِنْ
رُّوْحِنَا وَجَعَلْنٰهَا وَابْنَهَاۤ اٰيَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿91﴾

(92) మీ ఈ సంఘం వాస్తవానికి ఒకే ఒక సంఘం. మరియు నేనే మీ ప్రభువును. కనుక మీరు నన్నే ఆరాధించండి. (93) కాని వారు తమ ధర్మాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా చేసుకున్నారు. అయితే వారందరూ మా వైపునకు రావలసినవారే.

(94) మరియు విశ్వాసిగా ఉండి సత్కార్యాలు చేసేవాడి సత్కార్యాల పట్ల నిరాదరణ జరుగదు. వాటిని మేమే వ్రాస్తున్నాము. (95) మేము నాశనం చేసిన నగరం మళ్ళీ తిరిగి ఏర్పడటం అసంభవం. (96) చివరకు యాజూజ్, మాజూజ్‌లు విడిచి పెట్టబడినప్పుడు, వారు ప్రతి ఎత్తయిన ప్రదేశం నుండి బయల్పడినప్పుడు, (97) సత్య వాగ్దానం సమీపించినప్పుడు హఠాత్తుగా విచ్చుకున్న అవిశ్వాసుల కనుగుడ్లు విచ్చుకున్నట్లుగానే ఉండిపోతాయి. అప్పుడు వారు ఇలా విలపిస్తారు, “అయ్యో! మా దౌర్భాగ్యం! మేము ఈ విషయంలో అశ్రద్ధగా ప్రవర్తించాము. మేము నిజంగా అపరాధులమే. (98) నిస్సందేహంగా మీరూ, అల్లాహ్‌ను వదలి మీరు పూజించిన వారు నరకానికి ఇంధనం అవుతారు. మీరు అక్కడికే చేరవలసి ఉంది. (99) ఒకవేళ వారు నిజ దేవుళ్ళే అయితే వారు అక్కడకు పోయేవారు కాదు. ఇక వారందరూ అందులోనే శాశ్వతంగా ఉండాలి.

(100) అక్కడ వారికి భయంకరమైన అరుపులే మిగులుతాయి. కాని వారు అందులో వినే స్థితిలో ఉండరు.

(101) ఇక మా తరఫున మేలు కలుగుతుందని ముందే వాగ్దానం ఇవ్వబడిన ప్రజలు దీనికి దూరంగా ఉంచబడతారు. (102) దాని రెప్పపాటు శబ్దాన్ని కూడా వారు వినరు. వారు ఎల్లప్పుడూ తమ మనోకాంక్షలను తీర్చుకోవటంలో నిమగ్నమయి ఉంటారు.

إِنَّ هَٰذِهِۦٓ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَٰحِدَةً وَأَنَا۠ رَبُّكُمْ
فَٱعْبُدُونِ ﴿92﴾
وَتَقَطَّعُوٓا۟ أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ ۖ كُلٌّ إِلَيْنَا رَٰجِعُونَ ﴿93﴾ 6 ع 18 6
فَمَن يَعْمَلْ مِنَ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا
كُفْرَانَ لِسَعْيِهِۦ وَإِنَّا لَهُۥ كَٰتِبُونَ ﴿94﴾
وَحَرَٰمٌ عَلَىٰ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَٰهَآ أَنَّهُمْ لَا
يَرْجِعُونَ ﴿95﴾
حَتَّىٰٓ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُم مِّن كُلِّ
حَدَبٍ يَنسِلُونَ ﴿96﴾
وَٱقْتَرَبَ ٱلْوَعْدُ ٱلْحَقُّ فَإِذَا هِىَ شَٰخِصَةٌ أَبْصَٰرُ
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يَٰوَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِى غَفْلَةٍ مِّنْ
هَٰذَا بَلْ كُنَّا ظَٰلِمِينَ ﴿97﴾
إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ حَصَبُ
جَهَنَّمَ أَنتُمْ لَهَا وَٰرِدُونَ ﴿98﴾
لَوْ كَانَ هَٰٓؤُلَآءِ ءَالِهَةً مَّا وَرَدُوهَا ۖ وَكُلٌّ فِيهَا
خَٰلِدُونَ ﴿99﴾
لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿100﴾
إِنَّ ٱلَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُم مِّنَّا ٱلْحُسْنَىٰٓ أُو۟لَٰٓئِكَ
عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿101﴾
لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا ۖ وَهُمْ فِى مَا ٱشْتَهَتْ
أَنفُسُهُمْ خَٰلِدُونَ ﴿102﴾

لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقّٰهُمُ
الْمَلٰٓئِكَةُ ؕ هٰذَا يَوْمُكُمُ الَّذِيْ كُنْتُمْ
تُوْعَدُوْنَ ﴿103﴾
يَوْمَ نَطْوِي السَّمَآءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ؕ
كَمَا بَدَاْنَآ اَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيْدُهٗ ؕ وَعْدًا عَلَيْنَا ؕ اِنَّا
كُنَّا فٰعِلِيْنَ ﴿104﴾
وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُوْرِ مِنْۢ بَعْدِ الذِّكْرِ اَنَّ
الْاَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصّٰلِحُوْنَ ﴿105﴾
اِنَّ فِيْ هٰذَا لَبَلٰغًا لِّقَوْمٍ عٰبِدِيْنَ ؕ ﴿106﴾
وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا رَحْمَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿107﴾
قُلْ اِنَّمَا يُوْحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَآ اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ ۚ فَهَلْ
اَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ ﴿108﴾
فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ اٰذَنْتُكُمْ عَلٰى سَوَآءٍ ؕ وَاِنْ
اَدْرِيْٓ اَقَرِيْبٌ اَمْ بَعِيْدٌ مَّا تُوْعَدُوْنَ ﴿109﴾
اِنَّهٗ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا
تَكْتُمُوْنَ ﴿110﴾
وَاِنْ اَدْرِيْ لَعَلَّهٗ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ﴿111﴾
قٰلَ رَبِّ احْكُمْ بِالْحَقِّ ؕ وَرَبُّنَا الرَّحْمٰنُ
الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُوْنَ ۚ ﴿112﴾ 7 ع 19 7

(103) విపరీతమైన కలవరపాటుకు గురిచేసే ఆ సమయం వారిని ఏ మాత్రం దుఃఖానికి గురిచేయదు. దైవదూతలు ఎదురొచ్చి వారికి, "మీకు వాగ్దానం చేయబడిన మీ దినం ఇదే" అని స్వాగతం పలుకుతారు. (104) ఆ రోజు మేము ఆకాశాన్ని చిట్టాలవలె చుట్టి వేస్తాము. మేము మొదట సృష్టించినట్లే మళ్ళీ దానిని తిరిగి చేస్తాము. అది మాపై ఉన్న తప్పనిసరి బాధ్యత. మేము ఈ పనిని తప్పకుండా చేయవలసిందే. (105) మేము జబూర్‌లో హితబోధ చేసిన తరువాత సజ్జనులైన మా దాసులే భూమికి వారసులౌతారని వ్రాసి పెట్టాము. (106) భక్తుల కొరకు ఇందులో గొప్ప సమాచారం ఉన్నది. (107) ఓ ప్రవక్తా! మేము నిన్ను లోకవాసుల కోసం కారుణ్యంగా పంపాము. (108) ఇలా అను, "నా వద్దకు మీ దేవుడు కేవలం ఒక్కడే" అని మాత్రమే దైవవాణి వస్తుంది, ఇప్పుడైనా మీరు విధేయత చూపుతారా? (109) ఒకవేళ వారు విముఖత చూపితే, ఇలా అను, "నేను బహిరంగంగా మిమ్మల్ని హెచ్చరించాను. అయితే మీకు వాగ్దానం చేయబడుతూ ఉన్న విషయం దగ్గరగా ఉందో, దూరంగా ఉందో నాకు తెలియదు. (110) బిగ్గరగా పలికే మాటలను కూడా అల్లాహ్ తెలుసుకుంటాడు. మీరు రహస్యంగా పలికే మాటలను కూడా ఆయన తెలుసుకుంటాడు. (111) ఇది మీ కొరకు ఒక పరీక్షగా, ఒక నిర్ణీత గడువు వరకు జీవిత సామగ్రి ఇవ్వబడిందని నేను భావిస్తున్నాను. (112) చివరకు దైవప్రవక్త ఇలా అన్నారు, "ఓ నా ప్రభూ! సత్యం ఆధారంగా తీర్పు ఇవ్వు. ప్రజలారా! కరుణామయుడైన మా ప్రభువే మీరు కల్పించే విషయాల బారి నుండి మమ్మల్ని రక్షిస్తాడని మేము నమ్ముతున్నాము."

84 – 112 వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

ఇస్మాయీల్ మరియు జుల్‌కిఫ్ల్ ఇద్దరూ దైవప్రవక్తలే. ఇస్మాయీల్ ఇబ్రాహీమ్ కుమారుడు. వీరి గురించి

మరియు ఇద్రీస్ గురించి సూరె మర్యమ్‌లో ప్రస్తావించబడింది. వీరందరూ సహనశీలురుగా పేర్కొనబడ్డారు. కష్టనష్టాలపై, అనారోగ్యాలపై, సమస్యలపై సహనం పాటించేవారు. పాపకార్యాలకు దూరంగా ఉండేవారు. ఈ ముగ్గురికి అల్లాహ్ దైవదౌత్యం ప్రసాదించాడు. అందువల్లే వీరు దైవం దృష్టిలో ఉత్తములుగా పేర్కొనబడ్డారు. (తైసీరుర్రహ్మాన్) (ఇబ్నెకసీర్)

జున్నూన్ అంటే యూనుస్ (అ) అని అర్థం. నూన్ అంటే చేప. అల్లాహ్ ఆదేశం వల్ల చేప అతన్ని మ్రింగింది. ఈయన్ని మూసల్ ప్రాంతంలో నేన్వా ప్రజల వైపునకు ప్రవక్తగా పంపడం జరిగింది. ఇతనికి న్యాయాన్ని, ధర్మాన్ని, నైతిక విలువలను బోధించమని బాధ్యత ఇవ్వబడింది. కాని వారు ఆయన బోధనలను తిరస్కరించారు. రోజు రోజుకు వారి అకృత్యాలు పెరిగిపోయాయి. చివరికి వారిని హెచ్చరించడం జరిగింది. యూనుస్ (అ) అక్కడి నుండి, బయలుదేరి బైతుల్ మఖ్దిస్ చేరుకున్నారు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

యూనుస్ (అ) తన జాతి వారి అవిశ్వాసం వల్ల వారిని అసహ్యించుకున్నారు. అయితే అల్లాహ్ ఆదేశం కొరకు ఎదురు చూడకుండా నేన్వా నుండి వెళ్ళిపోయారు. అందువల్లే ఆయన్ని తన ఆత్మకు అన్యాయం చేసుకున్నవాడు అని పేర్కొనబడింది. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

ఒకటి రాత్రివేళ, రెండు సముద్రంలో, మూడు చేప కడుపులో, మేము యూనుస్ విన్నపాన్ని స్వీకరించాము. అతన్ని చేపకడుపు నుండి కాపాడాము. అంతేకాదు, ఎవరు ప్రార్థించినా అల్లాహ్ తప్పకుండా కాపాడుతాడు. ఒక హదీసులో ఇలా ఉంది : "ప్రవక్త (స) ఇలా ఉపదేశించారు : ఎవరైనా సరే. "లా ఇలాహ ఇల్లా అన్త సుబ్హానక ఇన్నీ కున్తు మినజ్జాలిమీన్" అని ప్రార్థిస్తే అల్లాహ్ తప్పకుండా విన్నపాన్ని అంగీకరిస్తాడు. (తిర్మిజీ – హ.నెం. 3505) (అహ్సనుల్ బయాన్)

జకరియా (అ) ముసలితనంలో సంతానం కొరకు ప్రార్థిస్తే అల్లాహ్ అతనికి సంతానం ప్రసాదించాడు. దీని గురించి వివరంగా సూరె ఆలి ఇమ్రాన్ మరియు సూరె తాహాలో ఉంది. అతని భార్య గొడ్రాలు అయినప్పటికీ అల్లాహ్ తన మహిమవల్ల ఆమెకు సంతాన భాగ్యం ప్రసాదించాడు. వారికి యహ్యాను ప్రసాదించాడు. అంటే అల్లాహ్ సన్నిధిలో అణకువతో, వినమ్రతతో, విధేయతతో ప్రార్థించాలి, విన్నవించుకోవాలి. (అహ్సనుల్ బయాన్)

మర్యమ్ మరియు ఈసా (అ) వృత్తాంతంలో అల్లాహ్ యొక్క ఆశ్చర్యకరమైన సూచనలు ఇమిడి ఉన్నాయి. అందువల్లే వారి గురించి ఇక్కడ ప్రస్తావించటం జరిగింది. ఈమె ఏనాడూ ధర్మవ్యతిరేకమైన కార్యానికి పాల్పడలేదు. మరియు తన్ను తాను అల్లాహ్ ఆరాధనకు అంకితం చేసుకున్నారు. యుక్త వయస్సుకు చేరినా వివాహం పట్ల ఈమె శ్రద్ధ చూపలేదు. అల్లాహ్ తండ్రి లేకుండా ఆమెకు ఈసా (అ)ను ప్రసాదించాలని నిర్ణయించుకున్నప్పుడు, జిబ్రయీల్ (అ) ఆమె గుండెలపై ఊదారు. దైవానుగ్రహం వల్ల ఆమెకు ఈసా (అ) జన్మించారు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

ఈసా (అ) పసితనంలోనే ప్రజలతో మాట్లాడారు. ప్రవక్త అయిన తరువాత దైవానుగ్రహం వల్ల మృతులకు జీవం పోశారు. కుష్ఠువ్యాధిని నయం చేశారు. బట్టతల ఉన్న వారికి వెంట్రుకలు తెప్పించారు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

92 : మీ ధర్మం ఒకే ఒక్క ధర్మం. వచ్చిన ప్రవక్తలందరూ ఈ ఒక్క ధర్మాన్ని బోధించారు. తల్లులు వేరైనా తండ్రి ఒక్కరే. (అహ్సనుల్ బయాన్)

విశ్వప్రభువునే ఆరాధించాలి. ఇదే ప్రవక్తలందరి సందేశం. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

95 : అల్లాహ్ విగ్రహారాధకులను, అవిశ్వాసులను ఇహలోకంలోనే నాశనం చేసివేస్తాడు. తీర్పుదినం నాడు వారు తప్పకుండా తమ ప్రభువు ముందు విచారణ నిమిత్తం రప్పించబడతారు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

96 : యాజూజ్ మాజూజ్‌ల గురించి సూరె కహఫ్‌లో క్లుప్తంగా పేర్కొనబడింది. వీరు ఈసా (అ) కాలంలో

తీర్పుదినానికి సమీపంలో ఉద్భవిస్తారు. వీరు ప్రపంచం నలువైపులా వ్యాపిస్తారు. ప్రతి వైపు నుండి వీరు పరుగెత్తుతూ వస్తారు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

తీర్పుదినం నాడు మానవులు, జిన్నులు అల్లాహ్ వైపు మరలుతారు. జుల్‌ఖర్నయిన్ ఏర్పాటు చేసిన ఆ అడ్డుగోడ యాజూజ్ మాజూజ్‌ల కోసం తొలగించబడుతుంది. వారు అన్నివైపులా అతివేగంగా వ్యాపిస్తారు. ఎటువెళ్ళినా అక్కడ వినాశనాన్ని సృష్టిస్తారు. వారిని ఎవరూ ఎదుర్కొనలేరు. తీర్పుదినం తప్పకుండా వస్తుంది. ఇది అల్లాహ్ సత్యవాగ్దానం. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

97 : తీర్పుదినం నాడు అవిశ్వాసుల చూపులు వాలిపోయి ఉంటాయి. భయంతో వణుకుతూ ఉంటారు. ఇంకా ఇలా అంటూ ఉంటారు! "అయ్యో! మా దౌర్భాగ్యం! ఈ సమయానికి సిద్ధపడే బదులు నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించాము. తీర్పుదినం రానున్నదని మాకు నమ్మకమే లేకుండా పోయింది. మమ్మల్ని మేమే నష్టానికి గురిచేసుకున్నాము. కాని ఆనాడు పశ్చాత్తాపపడటం, విచారించటం ఏమాత్రం వారికి లాభం చేకూర్చదు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

98 : అంటే మీరూ మీ ఈ ఆరాధ్యులు నరకంలోనికి వెళ్ళండి. రాళ్ళు, విగ్రహాలు, మూర్తులు ఇవన్నీ నిర్జీవులు. వీటిని పూజించేవారిని అవమానపరచటానికి వేయబడతాయి. వారు వీటిని సహాయకులుగా రక్షకులుగా భావించేవారు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

నరకవాసులు నరకశిక్షను భరించలేక భయంకరమైన కేకలు, అరుపులు పెడుతుంటారు. అయితే నరకం వికృతంగా గర్జిస్తూ ఉంటుంది. అందువల్ల వారి అరుపులు కేకలు ఏమాత్రం వినబడవు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

101 : ఈ వాక్యంలో విశ్వాసుల గురించి ప్రస్తావించబడింది. విశ్వాస భాగ్యంతో సత్కార్యాలు చేసిన వారిని నరకానికి దూరంగా ఉంచడం జరుగుతుంది. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

102 : వీరు స్వర్గంలో తాము కోరింది అనుభవిస్తూ ఉంటారు. తీర్పు మైదానం కొరకు రెండవసారి శంఖం ఊదబడినప్పుడు వీరు ఏమాత్రం కంగారుపడరు. దైవదూతలు వీరికి స్వాగతం పలుకుతారు. శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తారు. ఇంకా ఇలా అంటారు : "ఇదే మీ సంతోష దినం, మీ సత్కార్యాలకు ప్రతిఫలం దక్కుతుందని వాగ్దానం చేయబడిన దినం ఇదే." (తైసీరుర్రహ్మాన్)

103 : కాగితాలు చుట్టడం ఎంత సులభమో, అల్లాహ్‌కు ఆకాశాలను చుట్టడం అంతే సులభం. (అహ్సనుల్ బయాన్)

105 : అల్లాహ్ మూలగ్రంథం (లౌహెమహ్‌ఫూజ్)లోనూ, దైవగ్రంథాల్లోనూ పుణ్యాత్ములే స్వర్గవాసులు కాగలరని వ్రాయడం జరిగింది.

106 : అంటే ఈ గ్రంథంలో అల్లాహ్‌ను ఆరాధించేవారికి ఎన్నో లాభాలు పేర్కొనబడ్డాయి. వీరు దైవప్రవక్త సంప్రదాయం ప్రకారం ఆరాధిస్తారు. అల్లాహ్‌ను ప్రేమిస్తారు. ఆయన పట్ల సంతోషంతో ఉంటారు. ఆయన పట్ల విధేయత కలిగి ఉంటారు.

అబూ హురైరా (రజి) ఉల్లేఖనం ప్రకారం అయిదు పూటల నమాజులు ఆరాధనలో నిమగ్నమై ఉండటానికి చాలు. (అహ్సనుల్ బయాన్)

107 : ఇందులో అంతిమ దైవ ప్రవక్త (స) గురించి ప్రశంసించటం జరిగింది. అంటే మేము మిమ్మల్ని ప్రపంచ ప్రజల కొరకు కారుణ్యంగా, సందేశహరుడుగా పంపాము. అంటే మానవులు మరియు జిన్నుల కొరకు ఉభయలోకాల సాఫల్యం ప్రవక్త (స)ను అనుసరించటంలోనే ఉంది. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

108 : “మీ ఆరాధ్యుడు కేవలం ఒక్కడే అని, నా మాట వినమని, నన్నే అనుసరించండి” అని వారిని తెలియజేయమని ప్రవక్త (స)ను ఆదేశించటం జరిగింది.

110 : అల్లాహ్ మాత్రమే అగోచర జ్ఞానం కలిగి ఉన్నాడు. ఆయనే సృష్టితాల రహస్య, బహిరంగ విషయాలు తెలిసినవాడు. (తఫ్సీర్ ఇబ్నెకసీర్)

112 : అవిశ్వాసులతో యుద్ధంచేసిన తర్వాత ప్రవక్త (స) విన్నవించుకున్న దుఆను ఇక్కడ పేర్కొనడం జరిగింది. అల్లాహ్ ప్రవక్త దుఆను స్వీకరించాడు. ముస్లిముల ద్వారా అవిశ్వాసులను వధించాడు. చాలామంది మరణించారు. చాలామంది పట్టుబడ్డారు. వాక్యం చివర ప్రవక్త (స) కరుణించమని, దయచూపమని అల్లాహ్‌ను కోరారు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)